

ภาษาบาลี ๑ คำคติดธรรมประจำสัปดาห์

“สกุยปุตติย — ศากยบุตร, บุตรที่เกิดจากพระปัญญาของพระพุทธเจ้า”

คำว่า **สกุยปุตติย** อ่านตามภาษาบาลีว่า **สัก - กะ - ยะ - ปุต - ติ - ยะ** มาจากคำว่า สกุย (ผู้องอาจ ผู้สามารถ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) กับคำว่า ปุตติย (นับเนื่องว่าเป็นบุตร) รวมกันเป็น สกุยปุตติย แปลว่า ผู้นับเนื่องในความเป็นบุตร (ที่เกิดจากพระปัญญา) ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขียนเป็นไทยได้ว่า **ศากยบุตร** ในที่นี้มุ่งหมายถึง **บรรพชิต** ผู้ซึ่งสละอาคารบ้านเรือน สละทรัพย์-สมบัติ สละความเป็นคฤหัสถ์ทุกอย่าง เพื่อศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง น้อมประพฤติตามพระธรรมวินัย เป็นภิกษุในพระธรรมวินัย เป็นบุตรของพระพุทธเจ้า

ข้อความจากพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทาน อุโปสถสูตร แสดงความเป็นจริงของคำว่า ศากยบุตรไว้ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย วรรณะ ๔ จำพวก คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร ออกบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้ว ย่อมละชื่อและโคตรเดิม ถึงการนับว่า พระสมณศากยบุตร ทั้งนั้น”

ข้อความจากวิสุทธิชนวิลาสินี อรรถกถาขุททกนิกาย อุปทาน อุปาสีเถรอาพาทาน แสดงความเป็นจริงของคำว่า ศากยบุตร ไว้ว่า

“เมื่อก่อน คือ ในกาลก่อน เราได้เป็นช่างกลบก ทำความยินดีให้เกิด คือทำความโสมนัส แก่เจ้าศากยทั้งหลาย คือแก่พระราชาในศากยวงศ์ทั้งหลาย เราละ คือละทิ้งโดยวิเศษซึ่งชาตินั้น คือตระกูลนั้น ได้แก่กำเนิดนั้น เกิดเป็นบุตรของพระมหาสีเจ้า (ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่) คือของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อธิบายว่า ถึงการนับว่า เป็นศากยบุตร เพราะทรงคำสอนไว้ได้.

บุคคลผู้ที่ได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มีความเข้าใจพระธรรม เข้าใจความจริง เห็นโทษของการอยู่ครองเรือน ว่าคับแคบ คือแน่นไปด้วยกิเลสทั้งหลาย มีแต่จะเป็นเครื่องพอกพูนกิเลสให้หนาแน่นขึ้น เป็นที่หลั่งไหลมาของกิเลสทั้งหลาย แล้วมีอริยาคัยน้อมไปที่จะขัดเกลา กิเลสให้ยิ่งกว่าเพศคฤหัสถ์ จึงสละทุกสิ่งทุกอย่าง สละทรัพย์เงินทองทั้งหลายทั้งปวง สละวงศ์ญาติ สละความเป็นคฤหัสถ์ทุกอย่าง แล้วบวชเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความจริงใจ ด้วยความตั้งใจที่จะขัดเกลากิเลสจริงๆ นี่คือจุดประสงค์ที่ถูกต้องของการบวชเป็นพระภิกษุ เพราะเหตุว่า การอบรมเจริญปัญญา ไม่จำกัดเฉพาะเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากว่าเป็นคฤหัสถ์ก็สามารถที่จะฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาได้ ดังนั้นจึงมีความต่างกันอย่างชัดเจนระหว่าง ผู้ที่บวช กับ ผู้ไม่บวช

ความเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย ต้องประพฤติตามพระวินัยและจะต้องศึกษาพระธรรมให้เข้าใจด้วย สิ่งที่เขาไม่ได้ที่จะต้องพิจารณา คือบวชเพื่ออะไร ซึ่งจะต้องตรงต่อความประสงค์ที่จะขัดเกลากิเลสในเพศบรรพชิต ซึ่งจะต้องประพฤติตามพระวินัย ถ้าไม่ประพฤติตามพระวินัยไม่ใช่พระภิกษุแน่นอน ความต่างระหว่างผู้ที่เป็นครุหส์กักับพระภิกษุ อยู่ที่พระวินัย ครุหส์กัก็ศึกษาพระธรรมได้ พระภิกษุซึ่งเป็นเพศบรรพชิตก็ศึกษาพระธรรมได้ ถ้าจะศึกษาพระธรรมในเพศพระภิกษุ ก็ต้องประพฤติปฏิบัติตามพระวินัย ไม่มีข้อยกเว้นใดๆ ไม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใดก็ตาม พระภิกษุทุกยุคทุกสมัยจะต้องน้อมประพฤติตามพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ เพราะว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นผู้บัญญัติสิ่งที่เหมาะสมแก่พระภิกษุ เพื่อประโยชน์ในการ ขัดเกลากิเลสโดยประการทั้งปวง

เป็นพระภิกษุเพื่ออะไร? เพราะอยู่ดีๆ เป็นครุหส์กัแล้วจะเป็นพระภิกษุเพื่ออะไร ผู้ที่ตรงคือผู้ที่ประพฤติตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศากยบุตร เป็นบุตรของที่เกิดจากพระปัญญาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบุตรของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้ส่งจากการที่ทรงได้ตรัสรู้ดับกิเลสทั้งหลายทั้งปวงได้อย่างหมดสิ้น และมีชีวิตที่เป็นเพศบรรพชิตโดยตลอด ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะกลับมาเป็นผู้มีกิเลสอีกไม่ได้ ผู้ที่จะบวชคือผู้ที่เห็นความประพฤติการกระทำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งในเรื่องของธรรมและในเรื่องพระวินัยด้วย ไม่ใช่จะประพฤติอย่างเดิมอย่างครุหส์กั ดังนั้นเมื่อจะประพฤติปฏิบัติตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องเป็นไปตามพระธรรมวินัยทั้งหมด

เมื่อจะประพฤติปฏิบัติตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องพิจารณาว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับเงินทองหรือเปล่า? พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีที่ดินไร่นาหรือเปล่า? พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีปราสาทราชวังหรือเปล่า? การศึกษาพระธรรมต้องเป็นผู้ตรง เห็นครุหส์กักับบรรพชิต ก็ย่อมรู้ถึงความแตกต่าง เพราะเหตุว่าครุหส์กัก็มีชีวิตของครุหส์กั แต่เมื่อเป็นพระภิกษุเป็นเพศบรรพชิตแล้วย่อมแตกต่างจากครุหส์กั ถ้าไม่ต่างก็ไม่ใช่พระภิกษุ ถ้าหากว่าพระภิกษุมีการล่วงละเมิดพระวินัยเป็นอาบัติ มีการกระทำที่ไม่เหมาะสมทางกาย ทางวาจา แล้วสำนึกหรือแสดงอาบัติเพื่อให้พ้นจากอาบัติหรือไม่ แสดงอาบัติแล้วยังล่วงละเมิดอีกหรือไม่? นี่คืสิ่งทีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้เพื่อบุญเคราะห์ให้ภิกษุทั้งหลายอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก

ผู้ที่เป็นพระภิกษุต้องตระหนักถึงกาย วาจา ซึ่งจะเป็นเหมือนอย่างครุหส์กัไม่ได้ เป็นธรรมดาสำหรับพระภิกษุที่ยังมีกิเลส ยังมีเหตุให้ล่วงละเมิดพระวินัยได้ มีความประพฤติไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นธรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัย ความประพฤติเป็นไปทางกาย ทางวาจาที่ไม่เหมาะสมไม่ควรเป็นอกุศลก็ย่อมมี แต่ต้องสำนึกในความเป็นพระภิกษุ ซึ่งจะต้องแก้ไขปลงอาบัติเพื่อดังใจที่ไม่กระทำผิดอย่างนั้นอีก ถ้าทราบใดที่ไม่ปลงอาบัติ ก็ถือว่าไม่เคารพในพระธรรมวินัย ไม่เคารพในพระบรมศาสดาแล้วบวชทำไม บวชทีจะประพฤติปฏิบัติตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีไ้หรือ เมื่อบวชแล้วก็ต้อง

เป็นผู้ตรงที่จะต้องประพฤติตามพระวินัย และจะต้องศึกษาพระธรรมให้เข้าใจด้วย เพราะถ้าไม่เข้าใจพระธรรม ก็จะไม่สามารถประพฤติตามพระวินัยได้อย่างครบถ้วนได้

อุบาสกอุบาสิกาที่เห็นพระภิกษุก็เหมือนเห็นบุตรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีความประพฤติด้วยความสงบตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าcsถ้าไม่เป็นอย่างนั้นก็ไม่ใช่ศากยบุตร ไม่ใช่บุตรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเหตุว่า พระภิกษุที่ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจและน้อมประพฤติตามพระวินัยเท่านั้น จึงจะชื่อว่า เป็นบุตรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศากยบุตร ซึ่งจะขาดการศึกษาพระธรรมและจะขาดการน้อมประพฤติตามพระวินัยไม่ได้.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖